

# 

Jan Rydman

**Toisin kuin Christian Carpelan arvelee, ei Susiluolan valinnassa Tieteen päiville Päivän painiksi ollut mitään poikkeavaa tai salajuonia. Kyseessä oli aito tieteellinen kiista, kuten myös Carpelanin kirjoituksesta ilmenee ja siten juuri luonteva valinta yhdeksi aiheeksi.**

1. Päivän painien ideana on nostaa aitoja tieteellisiä kiistoja debatin kohteeksi, väittelyksi. Painit tulivat Tieteen päivien ohjelmaan vuoden 1995 Tieteen päiville silloisen järjestelytoimikunnan puheenjohtajan kansleri Lauri Saxénin ideana. Sen jälkeen on aina haettu 3-4 sopivaa aihetta kulloisillekin päiville eri aloilta.

2. Aiheet valitaan joukosta erilaisia vaihtoehtoja. Susiluolasta kirjoiteltiin paljon 1998 (esim. *Helsingin Sanomissa* 12.7.1998: "Sensaatio vai Sudenkuoppa?"). Silloin sitä ei kuitenkaan valittu Tieteen päiville kun oli muitakin kiinnostavia aiheita. Susiluola nousi uudestaan näyttä-

vämmin esille vuodesta 2002 alkaen: Museovirasto toi projektia julkisuuteen, aiheesta julkaisiin Suomessa yksi tieteellinen artikkeli, kaivaukset käynnistyivät uudestaan 2003 jne. Loppukeasstä 2004 kaivaustuloksista tiedotettiin näyttävästi, aihe oli esillä Museoviraston keskeisesti toteuttamalla Arkeologian päivillä syyskuun alussa. Lisäksi Susiluolasta keskusteltiin ehdokkaana Unescon Maailmanperintölistalle. Syksyllä ilmestyi vihdoon ensimmäinen tutkijan kriittinen artikkeli aiheesta (Kari Kinnunen *Kivi*-lehdessä).

Tässä tilanteessa Tieteen päivien järjestelytoimikunta valitsi aiheita päivän paineiksi eri alojen keskeisten asiantuntijoiden ehdotusten pohjalta. Susiluola oli noussut ajankohtaiseksi aiheeksi ja se päätettiin valita.

3. Toisin kun Carpelan arvelee, Purhosta kohtaan ei alkanut "kiivas hyökkäys" ja vaatiminen juuri häntä toiseksi painijaksi. Häntä pyydet-

tiin ensin ja hänen kieltäydyttyään kysyin saman tien kuka voisi tulla sitten kyseeseen. Hän vastasi, ettei osaa sanoa. Sen jälkeen kysyttiin muitakin Museoviraston tutkijoita, myös kaivauksia 2003–2004 johtanutta tutkijaa. Kukaan ei katsonut voivansa osallistua.

4. Painin ”mattotuomariksi”, valitaan aina henkilö, joka tuntee teemaa ja on arvostettu oman alansa tutkija. Epäilemättä mattotuomareilla kaikissa paineissa on aina jonkinlainen näkemys kulloiseenkin teemaan, mutta aina he ovat kysyneet toiminaan ”puolueettomina” puheen johdattelijoina. Niin tälläkin kertaa.

Muistutettakoon vielä: mattotuomarit eivät jaa tuomioita, näissä paineissa ei koskaan julisteta ”voittajaa”. Susiluolan mattotuomari ei ollut sen enempää ”asianosainen” kuin olivat mattotuomarit muissakaan paineissa.

5. Toista painijaa mietittäessä ensimmäisenä nousi luonnollisesti esiin maan paras paleoliittisen kauden tuntija, professori emeritus Ari Siiriäinen, mutta hänen terveydentilansa ei enää mahdollistanut osallistumista kun asiasta keskusteltiin syyskuussa. Matiskainen nousi toiseksi hyväksi vaihtoehdoksi.

Vastakkaisen, Museoviraston vahvasti ajaman kannan, puolustajan löytäminen olikin jo huomattavan paljon vaikeampaa. Päätimme kuitenkin pitää aiheesta kiinni, otaksuimme, että puolustaja lopulta löytyy – ja niin löytyikin. Emme missään vaiheessa lopulta uskoneet, että paini olisi jäänyt yhden miehen väittelyksi.

6. Toisin kuin Carpelan ounastelee, ei Satu Hietalaan liity mitään salajuonia. Tämä varsin etevä ”harrastajageologi” tuli *Helsingin Sanomissa* esille epäilemättä tulevien Tieteen päivien, *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä olleiden kirjoitusten sekä omien aiempien Susiluola-kirjoitustensa rohkaisemana. Jos hän antoi Matiskaiselle käyttöönä kuviaan, on siihen varsin vaikea liittää mitään salaliittoteoriaa – tietääkseni painin osapuolet eivät edes tunteneet Hietalaa ennakolta.

7. Susiluola-paineissa kyse oli aidosta tieteellisestä kiistasta ja painin tarkoituksena oli herättää kiinnostus tieteellisen jatkokeskusteluun. Tässä onnistuttiin kiistatta erinomaisesti.

*Kirjoittaja on Tieteen päivien pääsihteeri ja Tieteessä tapahtuu -lehden päätoimittaja.*